

การพัฒนาสาระเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาผ้าทอพื้นบ้านอีสาน

I-san local wisdom woven thread development center

นิมมวล จันทรรณู

Nimnual Chantaroon

บทคัดย่อ

โครงการบริการวิชาการแก่ชุมชนหนึ่งหลักสูตรหนึ่งชุมชน ปี 2558 โรงเรียนบ้านกำพี้เหล่ากา เจริญศิลป์ ตำบลกำพี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาสาระการเรียนรู้การทอผ้าพื้นบ้านอีสาน , เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การทอผ้า โดย การมีส่วนร่วมกับโรงเรียนและชุมชนในกลุ่มทอผ้าไหมพื้นบ้านบ้านกำพี้ แลกเปลี่ยนแนวทางการทอ ผ้าพื้นบ้านมาปรับให้สะดวกและง่ายในการทอผ้าในยุคใหม่ที่เร่งรีบด้วยเครื่องมือที่เล็กกระทัดรัด แล้วพัฒนาเป็น สาระการเรียนรู้การทอผ้า นำไปอบรมและบริการให้กับกลุ่มเป้าหมายและผู้สนใจทั่วไป จากภูมิปัญญาที่เคย ปฏิบัติมา พบว่า กระบวนการทอผ้าพื้นบ้านอีสานมีเครื่องมือและขั้นตอนที่หลากหลายและซับซ้อนยากแก่การ เรียนรู้ให้เข้าใจในระยะเวลาสั้นจึงได้ร่วมกับเจ้าของภูมิปัญญาคือกลุ่มทอผ้าไหมในหมู่บ้านประชุมปรึกษาหารือ เพื่อปรับแนวคิดและพัฒนากระบวนการทอผ้าให้ง่ายขึ้น เพื่อสอนเด็กรุ่นใหม่หรือผู้สนใจทั่วไป สามารถเรียนรู้และ ทอผ้าในขั้นเบื้องต้นได้เอง โดยนำตัวแทนกลุ่มทอผ้าไปเรียนรู้ ขั้นตอนการทอผ้ากระเหรียง แล้วมาปรับ เครื่องมือ และขั้นตอนการทอ ให้เหมาะสม เพื่อใช้ถ่ายทอดและสอน ให้กับสมาชิกกลุ่มทอผ้าด้วยกัน กลุ่มทอผ้าเรียนรู้จน เข้าใจแล้วจึงร่วมกัน ถอดองค์ความรู้นี้ทำเป็นสาระการเรียนรู้ เพื่อ สอนและบริการในโรงเรียนต่อไป โดยใช้ได้ถูก อาคารเรียน เป็นจุดถ่ายทอดองค์ความรู้และฝึกปฏิบัติ การทอผ้าเบื้องต้น มีพัฒนาการจากปีแรก คือเพิ่มการทำ เส้นยืนด้วยตัวเอง กลุ่มทอผ้าในชุมชนมีส่วนร่วมในการถ่ายทอด กิจกรรมโครงการให้สอดคล้องกับ สาระการเรียนรู้ กลุ่มงานอาชีพและเทคโนโลยี ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียน มีทักษะที่จำเป็นต่ออาชีพ การทำงาน เป็นงาน รักงานที่ทำ มีความรู้ เข้าใจขั้นตอน ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เห็นความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรมและเจตคติที่ดีต่ออาชีพ ใช้ เทคโนโลยีได้เหมาะสม เห็นคุณค่าของอาชีพสุจริต และเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ

ผลการดำเนินงาน พบว่า ผู้รับบริการวิชาการ มีค่าความพึงพอใจเฉลี่ย 4.89 สามารถนำความรู้และ ประสบการณ์จากการร่วมกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน/การปฏิบัติงาน ต่อตนเอง /ต่อหน่วยงาน และ ต่อสังคมและชุมชนได้มาก การเข้าร่วมกิจกรรมทำให้เกิดการสร้างเครือข่ายในชุมชน/สังคม มากที่สุด ได้รับความรู้ และประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์และสามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์แก่ชุมชน/สังคมได้มากที่สุด สามารถนำความรู้และประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรมมาพัฒนาองค์ความรู้ใหม่หรือนำไปสู่การขยายผลได้ มากที่สุด โครงการพัฒนาสาระการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้การทอผ้าพื้นบ้านอีสานบูรณาการร่วมกับการนำไปใช้ กับการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ในด้านการฟื้นฟู อนุรักษ์ ส่งเสริม พัฒนาบูรณาการสืบทอด วัฒนธรรมการ ทอผ้าให้อยู่คู่กับสังคม โดยการบูรณาการเครื่องมือเพื่อดึงดูดความสนใจในการทอผ้าในเบื้องต้น กับนักเรียนและ ผู้สนใจทั่วไป เพื่อเป็นพื้นฐานเบื้องต้นในการพัฒนาต่อยอดในส่วนงานที่ยากและซับซ้อนต่อไป

คำสำคัญ : การพัฒนา, สาระเรียนรู้, แหล่งเรียนรู้, ภูมิปัญญาผ้าทอพื้นบ้านอีสาน